

Litteraturstudie

For de fleste temaer som er aktuelle for en litteraturstudie vil det finnes mye relevant litteratur. Å gjennomføre en litteraturstudie krever derfor både god planlegging og innsats.

Når du gjennomfører en litteraturstudie må du vise at du behersker flere ferdigheter, som å

- klart definere spørsmålet du ønsker å belyse
- beskrive og utføre et omfattende søk etter relevant litteratur
- definere inklusjons- og eksklusjonskriterier og velge ut litteratur basert på disse
- hente ut data og resultater fra inkludert litteratur på en systematisk måte
- sammenfatte og presentere informasjon på en konsis og tilgjengelig måte

Litteraturstudier kan deles inn i to typer

- Systematisk oversikt (med eller uten meta-analyse) basert på publisert forskning
- Samfunnsrelaterte oversikter basert på både forskning og annen litteratur

Systematiske oversikter struktureres etter IMRaD-modellen (introduksjon, materiale og metode, resultater og diskusjon). Det finnes mange oppskrifter på hvordan man bør jobbe med en litteraturstudie, men her er en som egner seg godt for studentoppgaver:

<https://static.sykepleien.no/sites/default/files/documents/forsknings/681694.pdf?c=1418121522>

Et råd for å redusere omfanget av arbeidet er å ta utgangspunkt i en tidligere systematisk oversiktsartikkel av god kvalitet (bruk gjerne sjekklister fra helsebiblioteket:

[https://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/kritisk-](https://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/kritisk-vurdering/sjekklister/attachment/259645?ts=162a95ce35f)

[vurdering/sjekklister/attachment/259645?ts=162a95ce35f](https://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/kritisk-vurdering/sjekklister/attachment/259645?ts=162a95ce35f)). De videre skrittene blir da å oppdatere søket og supplere studien med relevante funn. Ved en slik fremgangsmåte må det framgå tydelig hva du selv har gjort og hvilke resultater som er hentet fra tidligere arbeider.

Samfunnsrelaterte oversikter gir anledning til å belyse andre typer spørsmål enn de som er naturlig å besvare via systematiske oversikter. Samfunnsrelaterte oversikter skal også ha en strukturert oppbygning, men strukturen kan variere mer enn for systematiske oversikter. Samfunnsrelaterte oversikter har i mindre grad en fast "oppskrift" man kan følge og det kan slik sett være vanskeligere å vite hva som er den beste praktiske tilnærmingen – dette kan variere ut fra temaet og fokus for oppgaven.

Det er imidlertid viktig også i samfunnsrelaterte oversikter at man identifiserer en tydelig, konkret og avgrenset problemstilling og setter et mål for oppgaven. Som for systematiske oversikter må man også i samfunnsrelaterte oversikter begrunne innledningsvis hvorfor temaet man har valgt er viktig å belyse. Det anbefales å diskutere både tema, avgrensning og aktuell litteratur med veileder i en tidlig fase.

To typer litteraturstudier med tanke på prosjektoppgave

Type	Definisjon	Eksempler	Metode	Eksempler på datakilder	Kommentar
Systematisk oversikt med eller uten meta-analyse	Oppsummerer all tilgjengelig forskningslitteratur om et tema på en systematisk og reproducerbar måte	Studere effekten av en gitt behandling på en gitt tilstand Studere sammenhengen mellom en gitt levemåte og utvikling av en gitt sykdom	Systematisk og mest mulig etterprøvbart metode basert på forskningslitteratur	PubMed og andre litteraturlister	Adresserer typisk smalere spørsmål og sammenstiller like størrelser (som effekt av behandling) i ulike studier
Samfunnsorientert oversikt	Kritisk, kvalitativ vurdering av et tema relevant for helse i en del av befolkningen	Kritisk vurdere den samlede effekten av et screeningprogram på helse Kritisk vurdere vedtatt politikk og tiltak for å redusere ulikhet i helse Kritisk vurdere ulike sektors innsats for å fremme "health in all policies" Kritisk diskutere tilnærminger for å håndtere store utfordringer knyttet til helse (aldrende befolkning, antibiotikaresistens, klima, bærekraftsmålene m.m.)	Tilnærming avhenger av tema, men kan med fordel bruke metodeelementer fra systematiske oversikter Må også i slik litteraturstudier vise en kritisk tilnærming til bruk av ulike kilder	Ofte aktuelt med andre datakilder enn fagfelle-vurdert forskning Eksempler kan være utredninger og handlingsplaner fra myndigheter, internasjonale sammenlikninger av helsesystemer, rapporter fra FN og WHO m.m.	Adresserer bredere spørsmål og veier ofte ulike størrelser kvalitativt opp mot hverandre Ofte aktuelt å vurdere ikke bare helsesektorens innsatser, men også andre sektorer og disipliner, når man belyser problemstillingen i oppgaven

